

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

Διασκευασμένο από τη
Μαργαρίτα Ιωαννίδου
για τη διδασκαλία της Ελληνικής
ως δεύτερης γλώσσας

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

Διασκευασμένο από τη Μαργαρίτα Ιωαννίδου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ
Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

Διασκευασμένο από τη Μαργαρίτα Ιωαννίδου

ΔΕΙΓΜΑ

Εκδόσεις
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ

Αθήνα 2021

Εξώφυλλο: *Φλερτ στα Μέγαρα*, πίνακας του Θεόδωρου Ράλλη

ΤΙΤΛΟΣ: Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ
ΔΙΑΣΚΕΥΗ: ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Copyright διασκευής © 2021 ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
Copyright έκδοσης © 2021 Ανατολικός / ΤΔ ΚΙΟΥΜΠΙ ΕΠΕ

Όλα τα έργα των Εκδόσεων Ανατολικός προστατεύονται από τους νόμους προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή των έργων (ή τμημάτων αυτών) με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη ή/και του συγγραφέα.

Εκδόσεις Ανατολικός
Λέκκα 23-25, Αθήνα
Τ.: 210.3827910 / 210.6776303
www.anatolikos.gr

ISBN: 978-618-5136-53-6

ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΣΕΙΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Αυτή η σειρά βιβλίων σχεδιάστηκε με σκοπό να κάνει ευχάριστο το διάβασμα σε ανθρώπους που μαθαίνουν Ελληνικά σαν δεύτερη/ξένη γλώσσα. Ένας Έλληνας συγγραφέας συνήθως χρησιμοποιεί και δύσκολες και ασυνήθιστες λέξεις. Επομένως, ο σπουδαστής στην προσπάθειά του να διαβάσει ένα ελληνικό βιβλίο στην πρωτότυπη μορφή του, είναι αναγκασμένος να ανατρέχει συχνά στο λεξικό. Με αυτόν τον τρόπο όμως, χάνει ένα μεγάλο μέρος της ευχαρίστησης που θα έπρεπε να του προσφέρει η ιστορία.

Αυτά τα βιβλία, λοιπόν, σχεδιάστηκαν για αυτούς τους σπουδαστές. Έγινε προσπάθεια να χρησιμοποιηθούν οι λέξεις που διδάσκονται έως και το επίπεδο B2, και να επεξηγηθούν οι λέξεις που ξεφεύγουν από αυτόν τον κανόνα. Επίσης, έχουν απλοποιηθεί οι μακριές και δύσκολες προτάσεις. Το αποτέλεσμα είναι μια γλώσσα που είναι συγχρόνως σωστά και εύκολα Ελληνικά, και τα απλοποιημένα βιβλία κρατάνε τη χάρη και τη γοητεία του πρωτότυπου.

Ελπίζουμε ότι αυτή η σειρά θα πετύχει τον στόχο της. Ότι θα βοηθήσει τους σπουδαστές να χαρούν χωρίς μεγάλη δυσκολία, μερικά από τα ωραιότερα βιβλία της ελληνικής λογοτεχνίας, και, συγχρόνως, να βελτιώσουν τα Ελληνικά τους.

ΔΕΙΓΜΑ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Η ιστορία εξελίσσεται σε ένα προάστιο της Κέρκυρας, στις αρχές του 20^{ού} αιώνα. Είναι μια εποχή όπου στην πολιτική κυριαρχεί το ρουσφέτι,¹ και οι πολίτες ψηφίζουν εκείνον που εξυπηρετεί τα προσωπικά τους συμφέροντα.

Μέσα σε αυτήν την ατμόσφαιρα, ανθίζει ο έρωτας της Ρήνης και του Αντρέα. Οι δυο νέοι αγαπιούνται πραγματικά, αλλά βρίσκουν εμπόδιο στον έρωτά τους την έλλειψη χρημάτων. Όμως ο καθένας τους αντιλαμβάνεται διαφορετικά την έννοια της τιμής και του χρήματος.

Και οι δύο είναι φτωχοί, όμως ο Αντρέας προέρχεται από πλούσια, αριστοκρατική οικογένεια που έχει ξεπέσει.² Ο πατέρας του έχει αφήσει χρέη³ τα οποία πληρώνει εκείνος. Γι' αυτόν τα χρήματα είναι σημαντικά γιατί με αυτά θα πληρώσει τα χρέη του, συνεπώς θα σώσει το σπίτι του από τον ξεπεσμό, θα σώσει την τιμή του.

¹ Το ρουσφέτι: Εξυπηρέτηση που προσφέρει ένας πολιτικός σε κάποιους με αντάλλαγμα την ψήφο τους.

² Ξεπέφτω: Χάνω την αξία, τα πλούτη, ή τη δύναμή μου, και βρίσκομαι πια σε κατώτερη θέση στην κοινωνία.

³ Το χρέος: Τα χρήματα που χρωστάει κάποιος. Είναι επίσης και το καθήκον, η υποχρέωση.

Κατά κάποιον τρόπο, για τον Αντρέα, προϋπόθεση της τιμής του, είναι τα χρήματα.

Για τη Ρήνη, αντίθετα, που προέρχεται από φτωχική οικογένεια, τα χρήματα δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία. Ξέρει ότι μπορεί να ζήσει με τη δουλειά της, και είναι περήφανη γι' αυτό. Δίνει σημασία στην τιμή της, είναι μια κοπέλα που δεν συζητήθηκε ποτέ σε σχέση με κάποιον άντρα. Όμως, πάνω από την αντίληψη της κοινωνίας περί τιμής, εκείνη βάζει την αγάπη της. Μάλλον έχει έναν δικό της κώδικα τιμής, είναι κυρίως ειλικρινής και έντιμη απέναντι στον εαυτό της και την αγάπη της.

Μένει να δούμε αν οι δυο νέοι θα ξεπεράσουν τα προβλήματα και θα βρουν τον δρόμο που θα τους οδηγήσει στην ευτυχία.

Εδώ είναι μια απλοποιημένη μορφή του βιβλίου, κατάλληλη για ξενόγλωσσους μαθητές που μαθαίνουν Ελληνικά σαν δεύτερη/ξένη γλώσσα. Είναι κυρίως κατάλληλο για μαθητές μέσου επιπέδου γλωσσομάθειας (B1-B2), σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEF) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

ΟΙ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΟΙ⁴

Σαν καλή νοικοκυρά, η κυρά Επιστήμη η Τρινκούλαινα, σηκώθηκε νωρίς το πρωί από το κρεβάτι. Φόρεσε μια ζακέτα, έφτιαξε λίγο τα μαλλιά της, και βγήκε για μια στιγμή στον δρόμο. Οι γείτονες κοιμόντουσαν ακόμα. Κοίταξε ψηλά τον ουρανό που φώτιζε σιγά-σιγά, και όπου έλαμπαν ακόμα δύο η τρία αστέρια. Κοίταξε και προς την άκρη του δρόμου, όπου πέρα μακριά φαινόταν η θάλασσα, σκοτεινή και ήσυχη. Έπειτα ξαναμπήκε στο σπίτι για να φτιάξει καφέ στη μικρή κουζίνα της. Ήταν μια γυναίκα ως σαράντα πέντε χρονών, λεπτή και ψηλή. Το πρόσωπό της ήταν γεμάτο ρυτίδες, τα μαλλιά της ήταν άσπρα, όμως τα μάτια της ήταν ζωηρά και νέα.

«Θα κάνει ζέστη σήμερα», σκέφτηκε ανοίγοντας το μικρό παράθυρο της κουζίνας. Άναψε τη λάμπα που

⁴ Ο λαθρέμπορος: Εκείνος που φέρνει και πουλάει εμπορεύματα με μυστικό και παράνομο τρόπο. Μπορεί να μην έχει πληρώσει φόρους για τα εμπορεύματα, ή μπορεί να απαγορεύεται το εμπόριο των συγκεκριμένων ειδών (ναρκωτικά π.χ.).

κρεμόταν στον τοίχο, κι έβαλε το νερό να βράσει. Συγχρόνως, σκεφτόταν:

«Έξι κομμάτια ύφασμα από τέσσερα φράγκα⁵ το κομμάτι, μας κάνουν... Έξι κι έξι δώδεκα, και δώδεκα, είκοσι τέσσερα φράγκα. Ως το Σάββατο μεθαύριο, θα είναι έτοιμα άλλα τρία κομμάτια, οπότε σύνολο τριάντα έξι φράγκα. Θα πάνε κι αυτά μαζί με τα άλλα στο συρτάρι. Και μόλις γίνουν εκατό, θα του τα δώσω να τα πάει στην τράπεζα. Μόνο μην τα δει νωρίτερα ο μεθύστακάς⁶ μου, γιατί θα τα πάρει και θα πάει να τα πιει στην ταβέρνα. Ωχ, μήπως νοιάζεται αυτός για τα παιδιά μας, για τις κοπέλες μας! Όμως εκείνα μεγαλώνουν. Να, η Ρήνη μου έγινε κιόλας γυναίκα. Καλά που δεν περίμενε από εκείνον! Ό,τι κάνανε τα χέρια μου, αλλιώς, δεν θα είχαμε ούτε ένα ρούχο να φορέσουμε». Και αναστέναξε κουνώντας το κεφάλι της.

Ενώ ετοίμαζε τον καφέ φώναξε στην κόρη της:

«Ε, Ρήνη, τι έπαθες σήμερα; Ξύπνα, μωρέ κοπέλα!

Δεν ακούς ή κάνεις πως δεν ακούς; Ξύπνα, σου λέω!»

«Ακόμα δεν ξημέρωσε, μητέρα», απάντησε μέσα από την κρεβατοκάμαρα η Ρήνη. Χασμουρήθηκε, και

⁵ Το φράγκο: Το νόμισμα που είχε η Γαλλία πριν το ευρώ. Το νόμισμα της Ελλάδας εκείνη την εποχή ήταν η δραχμή, όμως, παράλληλα, κυκλοφορούσαν και άλλα νομίσματα.

⁶ Ο μεθύστακας: Εκείνος που πίνει πολύ αλκοόλ και είναι συνέχεια μεθυσμένος.

αγκάλιασε πάλι το μαξιλάρι της. Όμως, η μάνα της δεν την άφησε να κοιμηθεί.

«Είναι μεσημέρι!» της φώναξε δυνατά. «Σήκω! Πρέπει να μάθεις να ξυπνάς νωρίς. Αύριο θα παντρευτείς, και δεν θέλω να έχω παράπονα από τον άντρα σου». Όμως, εκείνη τη στιγμή, ακούστηκε φασαρία από ανθρώπους που έτρεχαν στον δρόμο. «Τι να συμβαίνει άραγε;» σκέφτηκε. Και, αφήνοντας την κουζίνα της, ξαναβγήκε στην πόρτα.

Από την παραλία ανέβαιναν βιαστικά τρεις άντρες. Ο ένας τους κουβαλούσε έναν βαρύ σάκο. Οι άλλοι δυο τον βοηθούσαν να τον κρατάει για να μπορεί να τρέχει. Αμέσως η νοικοκυρά κατάλαβε τι συνέβαινε. «Είναι λαθρέμποροι», σκέφτηκε. «Θα τους έτυχε κάποιος μπελάς⁷ στον δρόμο. Φαίνεται τους κυνηγάνε».

Στο μεταξύ, οι άντρες είχαν πλησιάσει το σπίτι της Επιστήμης. Άφησαν τον σάκο ακριβώς μπροστά στην πόρτα της, και ο ένας της είπε βιαστικά:

«Βοήθησέ μας. Κρύψε τον κάπου».

Τον αναγνώρισε αμέσως. «Δεν μπορώ, Αντρέα μου», του είπε γλυκά. «Η αστυνομία μας υπονιάζεται».

⁷ Ο μπελάς: (Πληθυντικός: Οι μπελάδες). Η δυσκολία, η στενοχώρια, το πρόβλημα. Επίσης η κατάσταση που είναι ενοχλητική, δυσάρεστη, ή επικίνδυνη.

Μα εκείνη τη στιγμή, ήρθε δίπλα της η Ρήνη. Μόλις είχε ξυπνήσει, και τα ξανθά μαλλιά της έπεφταν αχτένιστα στο πρόσωπό της. Γύρισε στη μητέρα της, και της είπε τρυφερά:

«Θα το αρνηθείς του Αντρέα, μάνα;»

Μα ο Αντρέας βιαζόταν. «Μας κυνηγάνε, δεν έχουμε χρόνο» της είπε. «Κάνε ό,τι θέλεις. Αν σου το λέει η καρδιά σου, δώσε μας στην αστυνομία». Και αμέσως έφυγε τρέχοντας με τους συντρόφους του.

«Κατάλαβες μπελάς που μας βρήκε τώρα; Ω, που να μην είχα σηκωθεί τόσο νωρίς!» φώναξε η κυρά Επιστήμη κοιτάζοντας στενοχωρημένη τον σάκο. «Τι να κάνω τώρα που μου τον άφησαν μπροστά μου;»

«Έλα, μάνα», της είπε χαμογελώντας η Ρήνη. «Πιάσε τον κι εσύ από μια μεριά, να τον φέρουμε μέσα». Και χωρίς να πουν άλλη κουβέντα, σήκωσαν και οι δυο τον σάκο με δύναμη και τον έφεραν προσεκτικά στο σπίτι. Η Ρήνη έκλεισε την πόρτα, και έβγαλε από το πάτωμα δυο-τρία ξύλα. Σε εκείνο το σημείο, υπήρχε ένα κρυφό υπόγειο κάτω από το πάτωμα. Οι δυο γυναίκες έριξαν τον σάκο στο υπόγειο, και μετά έβαλαν τα ξύλα στη θέση τους.

Μα ο πατέρας τώρα φώναζε από το κρεβάτι του: «Βρε καημένες, τι κάνετε εκεί; Θα σας βάλουν στη φυλακή! Βρε γυναίκα, δεν σκέφτεσαι τα παιδιά μας;» Αλλά η κυρά Επιστήμη θύμωσε πολύ μ' αυτές τις κουβέντες.

«Δεν φτάνει που μας κατέστρεψες και ξόδεψες όλα τα λεφτά σου στο κρασί και στα χαρτιά, τώρα νοιάζεσαι για τα παιδιά μας; Πώς θα βγει το ψωμί, μου λες; Πού ήσουν χτες και προχθές, και πού θα πας σήμερα; Στην ταβέρνα, ε;» Και θυμωμένη, ξαναγύρισε στην κουζίνα της. Όμως εκείνη τη στιγμή, άκουσε πάλι φασαρία στον δρόμο από ανθρώπους που έτρεχαν.

«Θα είναι οι χωροφύλακες»,⁸ σκέφτηκε, χωρίς να νοιώσει κανένα φόβο. «Ας πάω να τους μιλήσω».

«Κυρία», της φώναξε ένας από αυτούς, «μήπως πέρασαν τώρα κάποιοι από εδώ;»

«Ποιοι;» ρώτησε χαμογελώντας η Επιστήμη.

«Δεν άκουσες τίποτα; Λαθρέμποροι είναι και τους κυνηγάμε. Αλλά μας ξέφυγαν, δεν τους είδες να περνάνε;»

«Εγώ;» απάντησε με απορία η Επιστήμη. «Εγώ τώρα σηκώθηκα, με βλέπετε που δεν ντύθηκα ακόμα. Μα μου φαίνεται ότι άκουσα φασαρία και ανθρώπους

⁸ Ο χωροφύλακας: Ο αστυνομικός του χωριού ή κάποιας μικρής περιοχής.

που έτρεχαν στον άλλο δρόμο. Πηγαίνετε να δείτε. Νομίζω πρέπει να πηγαίνουν προς τη χώρα.⁹ Αν τρέξετε γρήγορα θα τους φτάσετε».

Οι χωροφύλακες κοιτάχτηκαν μεταξύ τους, σαν να ζητούσαν τη γνώμη ο ένας του άλλου. «Μας ξέφυγαν, δεν θα τους βρούμε τώρα», είπε ο ένας. «Όμως την επόμενη φορά θα τους πιάσουμε!»

Χαιρέτησαν τη νοικοκυρά, και ξεκίνησαν για την παραλία.

⁹ Η χώρα: Εδώ σημαίνει την πρωτεύουσα του νησιού. Σε πολλά ελληνικά νησιά, την πρωτεύουσα τη λέμε και χώρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης (1872–1923) ήταν σημαντικός Έλληνας συγγραφέας και μεταφραστής. Γεννήθηκε στην Κέρκυρα, από αριστοκρατική οικογένεια. Έκανε τις ανώτατες σπουδές του στο Παρίσι, παρακολουθώντας μαθήματα μαθηματικών, ιατρικής και χημείας. Αργότερα, συνέχισε τις σπουδές του στη Γερμανία, όπου σπούδασε φιλοσοφία και φιλολογία. Εκτός από γαλλικά και γερμανικά, σπούδασε επίσης αγγλικά, ιταλικά και λατινικά, καθώς και σανσκριτικά.⁵⁰ Οι γνώσεις του αυτές του επέτρεψαν αργότερα να ασχοληθεί με μεταφράσεις αρχαίων Ελλήνων και ξένων κλασσικών συγγραφέων. Πίστευε ότι οι Έλληνες έπρεπε να γνωρίσουν τα αριστουργήματα της ξένης λογοτεχνίας, και το μεταφραστικό του έργο θεωρείται εξαιρετικό.

Στην Ευρώπη, ήρθε σε επαφή με τη σκέψη του Μαρξ και στράφηκε προς τις σοσιαλιστικές ιδέες. Όταν γύρισε στην Ελλάδα, εγκαταστάθηκε με τη γυναίκα του στην Κέρκυρα. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Σοσιαλιστι-

⁵⁰ Τα σανσκριτικά: Μια από τις πολλές γλώσσες της Ινδίας.

κού Ομίλου της Κέρκυρας και υποστήριξε το κίνημα για την ανεξαρτησία των γυναικών.

Με τα κείμενά του, ασκεί κριτική στους πολιτικούς, καταγγέλλει την εκμετάλλευση και την κοινωνική αδικία. Στα έργα του μιλάει για την κυριαρχία του χρήματος πάνω στις ανθρώπινες σχέσεις. Τον απασχολούν κυρίως τα κοινωνικά ζητήματα, γι' αυτό και θεωρείται βασικός εκπρόσωπος του κοινωνικού ή ιδεολογικού μυθιστορήματος στην Ελλάδα. Χρησιμοποιεί τον ρεαλισμό για να περιγράψει την αθλιότητα, τη φτώχεια, και τη θέση της γυναίκας στην εποχή του.

Πέθανε στην Κέρκυρα, σε ηλικία 52 χρονών από καρκίνο.

